

Bányacsinálok

Ki gondol arra a napon-járó emberek közül, hogy milyen lehet a föld belseje ott ahol a bányászat folyik? Ki gondol arra, hogy a mélybeszálló bányászt már megelőzte valaki? Valaki kivájt a föld belsejét, hatalmas függőleges lyukat fúrt a mélybe, feltárta a bányász előtt a föld méhének a kincsét. Egy másik bányász, Utakat épít a föld alatt, kiboltozza, levegőt visz a föld alá, elvezeti a vizet, odavezeti a bányászt a munkahelyére s — képletesen mondva — kezébe adja a csákányt. Egy másik bányász: az aknamélyítő.

Várpalotán élünk, nekünk is vannak ilyen bányászaink. Csáladi néven úgy hívják: Középdunántúli Bányászati Aknamélyítő Vállalat. Ahol a föld belseje elárulja kincseit ott megjelennek ők és bányát csinálnak. Az ő körzetük túlmege a megye határain és mindegy nekik szén, mangán, vagy bauxit, otthon érzik ők magukat minden helyen. Úgy ismerik a Bakony belsejét, mint a tenyerüket. Találkozhatunk velük Padragtól Iszkaszentgyörgyig.

Itt, ahol nagy területen fejtik az alumíniumércet, ők készítik elő a bányászatot. Ahol a Sárrét találgatnak a Bakonnyal, táborát ütöttek, s megrohmozták a hegyet. A zöld lombok között magasan ágaskodnak az aknatornyok, s a mélyben emberek dolgoznak. Másutt alagutak vájnak a hegy oldalába, hogy ezen jussanak el a bányászok munkahelyeikre, s a villamosmozdonnyal vontatott csillesorok ezen szállítják ki a „vörös földet.”

Kisérőmet, Tihanyi Frigyes elvtársat az üzem helyettes vezetőjét mindenki úgy szőllítja Frici bácsi. Rábízom magam, hogy megismertessen az aknamélyítő bányász munkájával. Az altáró, amelybe bementünk, olyan mint egy sugárút. Kétoldalt sínek, középpont feledett beton-csatorna a kifolyó bányavíznek. Éppen ebédnek, mikor odaérünk. Füstrelvárás van, ezt az időt használják ki. Meglep engem, hogy egyes szakaszok nincsenek kifalazva. — Itt szilárd a kőzet, felesleges a falazás — tájékoztat Tihanyi elvtárs. Lassan elszáll a füst és kezdődik a munka. — Hát ez a „Sputnyik” igen sokat ér — szól dicsérőleg Penningner József a csapat vezetője. Egy különleges gépet látok. Kezddik a rakodás és a csapatvezetőnek engedelmességedre megy előre a sínen a „Sputnyik”, maga után vonszolva egy üres csillét. Éktelen csikorgással tolja maga előtt putnyót és a „vállal” felett átemelve dobja a csillébe a lerobantott kőzetet (fóratot). Rakodó-gép, mely megkönyíti a bányászok munkáját. És azért Sputnyik, mert szovjet gyártmányú. 2-3 pers és egy csille meglik. Nem kell itt biztatni senkit. Tudják, mi a dolguk. Ebben a kemény kőzetben is elérik a napi 12 métert. Ha falaznak, akkor sem adják 8 méternél alább. Egy éve kezdték a munkát és már 600 métert halad-

tak. Még 200 méter van hátra és összelyukasztanak a szemben haladó Fűrész János csapatával.

Szép, érdekes, igazi bányász-munka, amit ők végeznek. Az altáró, mely szintesen halad, találkozik a központi szállító függőaknával, 68 méter mélységben. Itt a vágat két szárnyra szakad és halad tovább 1200 métert. A függőakna tovább vezet lefelé még közel 100 métert és hozza az altáróba a bauxitot a mélyszinti művelésről. Itt Schillinger István brigádja dolgozik. Ők már helyenként érintik a bauxitot. Érdekes, hogy ebben a szelvényben van egy 40 cm-es szénréteg. De megtalálható ott is, ahol már üzem-szerű termelés folyik. Omlasztásnál ez meglazul és begyullad. Különös bauxitbánya ez, ahol még tüzek is előfordulnak.

Főnt a hegyen két függőakna mélyítése folyik. Az egyik a már említett központi szállító-akna, a másik a mélyszinti légakna. Bankó József, illetve Jánosi Ferenc csapata dolgozik ezekben. Zuhog a víz, zúg a szivattyú motorja és sístereg a fűrészgépek levegőtömlője. Nem csüggeszti az embereket. Két lövéssel kiemelnek 3 métert, azután falaznak. Nincs itt egyetlen olyan hely, ahol megelegednének a 100 százalékkal. Végigjártunk minden munkahelyet. Ha panaszkodtak, nem a munka nehezérettették. Jánosiék a kevés levegőre, meg a rossz szerszámylekire panaszkodtak. Szilágyiék gépet kértek a rakodáshoz. De a két függőaknában dolgozó brigádok panasza megegyezett abban, hogy a gumiruhák rosszak, a 8 óra alatt bőrig áznak az emberek. Jogos ez a panasz. Nemcsak ők, de a vezetők sem elégedhetnek meg azzal, hogy nehezen beszerezhető. Ha nehezen is, de szerezzék be a védőruhát. E csapatok szorgalma nagyobb gondoskodást érdemel. Ha ők megteszik a kötelességüket, akkor joggal elvárják azt a tröszt vezetőitől is.

Nem könnyű a dolguk az aknamélyítőknél. Mégis, amerre mentünk, pontos, fegyelmelt lelkiismeretes és szép munkát láttunk. Mi fogja össze ezeket az embereket? Három, de egybefüggő feleletet kaptam Tihanyi elvtárstól: a munka szeretete, az emberegység bánásmód és a kereseti lehetőség. Olyan közvetlen baráti hangot és érintkezést keveset tapasztaltam a bányászatban, mint itt. Nincs zúgolódás, ha a rosszabb munkahelyeken váltják a csapatokat. Nem hagyják el a vállalatot, ha a munkahely messzebb esik az otthonától. Megértették, hogy ilyen az aknamélyítő bányász élete. Többségükben 5-8 éve dolgoznak együtt, ez érezhető a szavukból és meglátszik a munkájukon. Ebből fakad, hogy sohasem tartják be a tervet, mindig előbb végeznek. Ime, a bizonyíték: A táro tervszerinti kihajtási ideje 1959 január, de ők már ez év októberére átadják.

Mikor végeztünk a bányajárással, egy fiatal mérnökkel, Nyilasi Ferenc elvtárral, az üzem veze-

tőjével egyeztetettük a tapasztalatokat. Lelkesedve beszélt a munkáról. A kiterített térképen hamarosan megtaláltuk a meglátogatott munkahelyeket. A többi megjegyzés azt mutatta, amit a hátralevő, mintegy 4 és fél, 5 év alatt kell elvégezni. Több, mint 15 kilométer vágat kihajtás, erőseke építés, feltárás vár még az iszkaszentgyörgyi részlegre. Az üzemvezető bizakodva mondja: — Ezekkel az emberekkel eleget teszünk a ráánkvaró kötelezettségeknek. — Biztos tudattal még azt is hozzátesszi: — talán valamit még le is faragunk az időből. — Így gondolom én is azután a néhány óras tapasztalat után, amit közöttük gyűjtöttem.

Angyal

Szerény kérés

Az utóbbi időben egyre többen keresik fel szerény, de elfogadható kéréssel a szerkesztőséget. A sziklás, komor Várpalota szórakozni vágyó lakói azt kéri, hogy egyetlen kirándulólhelyüket, a Várkölyvet legalább vasárnapra tegyék szabaddá.

A katonai gyakorlatok idején ezt a területet lezárják, s így a város lakói egyetlen szerény szórakozásnak, a kirándulásnak sem hódolhatnak. Azt kéri a városi tanács vb-től, hogy járjon el az illetékes parancsnokságoknál és tolmácsolja kérésüket, hogy legalább vasárnapra tegyék szabaddá a Várkölyvet.

A Várpalotai Erőmű

De nemcsak más javaslatoknak megvalósításán dolgoznak, hanem a sajátjaikon is. Most szerelik be a gőzturbinákhoz az ún. megcsapoló berendezést. Ez a gazdaságosabb gőzfűtést célozza, vagyis lehetővé teszi, hogy a már munkát végzett gőzt másra is felhasználhassák. Ilyen gőzzel kívánják ellátni a bányüzem fűtését, a bányamentő épület fűtését és most kapcsolatukba be a MÁVAUT telephelyét is a fűtésbe.

Az olcsóbb, gazdaságosabb munkát célozza az is, hogy a vízváltó telephelyet most átépítik, mégpedig a November 7 Erőmű telephelyére. Ezzel az intézkedéssel három munkaeőr szabadul fel, mivel ott a megfelelő kezelésmélyzet megvan. Ezt a munkát még a nagyrevízió előtt befejezik. Ebből láthatjuk, hogy ennél a kis üzemnél is vannak változások, ha mindjárt nem is nagyok, de igyekeznek lépést tartani a fejlődéssel, az igényekkel.

Az elmúlt télvében igen jó gazdasági eredményeket értek el. Egy kis ünnepség keretében három dolgozónak adták át a „Szakma kiváló dolgozója” című oklevelet, s az egyheti átlagfizetésüket. Ugyanitt mintegy negyven százaléka vagy tárolt anyag, a bejelentések és az építéssel véleményezése alapján az anyagbeszerzéshez szükséges javaslatot a TÜZÉP felé meg fogják adni.

Ezúton közöljük még az építési engedéllyel rendelkező bányász dolgozókat, hogy a Tési-dombi épületek ápalásával felszabadult cserepet TÜZÉP áron meg lehet vásárolni. Az igényeket szintén a Szakszervezeti Bizottsághoz kell sürgősen bejelenteni, mivel a cserepet leszedés és átválogatás után a helyszínről azonnal szállítani kell. Bővebb felvilágosítást a fizetés módjáról és az árákról a tröszt építészeti fog adni.

Az ígéret szép szó...

Még meg sem száradt a nyomdafesték Héringner Istvánnak, a Várpalotai Sütőipari Vállalat vezetőjének levelén, máris megjelent a szerkesztőségben a panasztevők serege, akik úgy ítélték meg az igazgató választását a korábbi panaszokra, mint üres fogadkozást. Az ígéret elhangzott mégpedig ilyen formán: „A termelés megjavítása, mind nekünk, mind valamennyi szakmunkásunknak érdeke.”

Ezzel az érdekek szemben továbbra is sületlen és könnyen romló kenyeret kap (különösen szombaton) a várpalotai közönség. Felháborodva kereste fel a szerkesztőséget Kajdi Gusztáv,

idős, nyugdíjas bányász. Néhány nappal később a honvédségtől érkezett hasonló jelzés, hogy 3-400 kg kenyérnek mintegy 70 százaléka összeesett, a belseje sületlen, tehát fogyasztásra nem alkalmas. Ugyanakkor a Csenge-Bolt sem volt hajlandó átvenni a kenyeret. Az állítás igazolására szolgál az, hogy a kenyér egy részét a sütőipar kénytelen volt visszaváltani.

Tehát a szavak és a tények között van „némi” eltérés. Úgy hisszük, sokkal szívesebben veszi a kenyérfogyasztók széles táborára, ha a sok ígéret helyett fogyasztásra alkalmas kenyeret kap.

Az élettől ellesve...

Napjainkban egyre több azoknak a kirándulónak a száma, akik autóbusszon, vagy egyéb járművel érkeznek, hogy felkeressék városunkat és megismerkedjenek Várpalota múltjával és jelenével. E hét elején 32 tagú pedagógus csoport — a jászberényi járás pedagógusai — tölthetnek egy napot városunkban. A pedagógusnap alkalmával jutalomban részesültek, s ekkor határozták el, hogy a jutalom összegét országjárásra használják fel. Így jutottak el hozzánk. Először a November 7 Erőművet nézték meg, majd az Ernő-bányába mentek le, hogy megismerkedjenek azoknak az embereknek a munkájával, akikről tanításuk során sokat beszélnek a diákoknak. És bizony, amikor a bányába értek, nem egy mondta, hogy még ilyen munkát nem láttak. — Sokat nyújt nekünk ez a bányajárással, — mondták — mert ezennél könyvebben tudunk tanítványainknak

beszélni arról az iparról, amellyel szervesen összefügg életünk.

Kellemesen töltötték el a napot, sokat gazdagodtak. Új üzemmél barátkoztak, látták az emberek munkáját. Talán ezért is szakadtak el oly nehezen városunktól, hogy majdnem az éjjel is itt fogták őket. Utjuk további állomása: Veszprém, a Balaton és Sztálinváros.

A jászberényi járás pedagógusainak példája dicséretet érdemel, olyan, ami követésre méltó városunk pedagógusai előtt is. Hisz a szünidőt igen hasznos dologgal töltötték. Az országgal, az ipar nevezetességeivel ismerkedtek. Eljöttek a bányához, ők, akik csak hírből ismerik. Városunkban viszont nem találunk olyan példát, hogy a helyi pedagógusok érdeklődjenek a bányászok munkájáért, pedig bőven van alkalmuk erre. Úgy gondoljuk, ez a példa elgondolkoltatja őket, s a jövő terveit hasonlóan alakítják.

Akik üzemet és embert szolgálnak

A Várpalotai Szénbányászati Trösztözhöz tartozó vegyes üzem is eleget tett a félévi tervkötelezettségének 105 százalékkal.

Komoly munka jelzi ezeket az adatokat. Megépítették a bántapusztai fel- és leadó állomást, ugyanitt a trafó-állomást. A balatonszepezi üdülő vízellátásán is dolgoztak. Tekeréscső műhelyt építettek az S I. telepen. A Skyp I. em villanyhálózat kiépítést végeztek és kábelszín-fészereket építettek. Az S II.-üzemnél gépház felújítást, a cseri bányánál mérlegház, Inotán pedig lőszerkamra építését végezték el.

Szép terveik vannak a második

félév időszakára is. Pl. Moll-üzemi kemencét építik meg, ezenkívül egy 5 kW-os körvezetékét a gépészetnek. Rájuk vár még a cseri vagonvontató megépítése is. De túl ezen, nagy helyet kap a tervben a régi lakóházak felújítása. Így például a felsőmajor, az Ady-major IV-es épülete és a majorban két emeletes ház tatarozása, felújítása. Az első félévi eredmények megengedik, hogy olyan következtetéseket vonjunk le, hogy a második félév terve is valósággá válnak, mert a vegyes üzemben szeretnek eleget tenni a tervkötelezettségnek, s a dolgozók igényeinek is.

A „kis” erőmű

De nemcsak más javaslatoknak megvalósításán dolgoznak, hanem a sajátjaikon is. Most szerelik be a gőzturbinákhoz az ún. megcsapoló berendezést. Ez a gazdaságosabb gőzfűtést célozza, vagyis lehetővé teszi, hogy a már munkát végzett gőzt másra is felhasználhassák. Ilyen gőzzel kívánják ellátni a bányüzem fűtését, a bányamentő épület fűtését és most kapcsolatukba be a MÁVAUT telephelyét is a fűtésbe.

Az olcsóbb, gazdaságosabb munkát célozza az is, hogy a vízváltó telephelyet most átépítik, mégpedig a November 7 Erőmű telephelyére. Ezzel az intézkedéssel három munkaeőr szabadul fel, mivel ott a megfelelő kezelésmélyzet megvan. Ezt a munkát még a nagyrevízió előtt befejezik. Ebből láthatjuk, hogy ennél a kis üzemnél is vannak változások, ha mindjárt nem is nagyok, de igyekeznek lépést tartani a fejlődéssel, az igényekkel.

Az elmúlt télvében igen jó gazdasági eredményeket értek el. Egy kis ünnepség keretében három dolgozónak adták át a „Szakma kiváló dolgozója” című oklevelet, s az egyheti átlagfizetésüket. Ugyanitt mintegy negyven

dolgozónak adtak összesen 8 ezer forintnyi pénzüjtalmat a jól végzett munka elismeréseként.

Arra a kérdéskörré, hogy milyen távlati tervvel foglalkoznak a város fűtését illetően, nem tudtak kielégítő választ adni. A széntröszt, a vállalatok és az erőmű nem tudtak megegyezni. Ugyanis már sokkal előbb javaslattal fordult a Várpalotai Erőmű vezetőisége a város vezetőihez, hogy a város levegőjének megjavítása érdekében szüntessék meg a kisebb kazánokat, s a lakótömbökbe is vezessék be az olcsóbb gőzfűtést. A javaslat tetszett, a kivitelezés azonban nehezen születte meg, pedig sok helyen várják már ennek megvalósítását, mint például az Üzemélelmezési Vállalatnál és az új kultúrthoznál is megépítették már a kazánt. Mi azonban bizunk abban, hogy az elvi kérdésekben is megegyezés jön létre a vállalatok között és a jövőben gazdaságosabban használjuk ki a Várpalotai Erőmű gőzét, erejét. Mert itt van még tartalék.

Az építkezők figyelmébe

A Nehézipari Minisztérium a TÜZÉP Vállalatnál 40 család lakóházhoz szükséges anyagot biztosított a bányász dolgozók részére.

Az anyag biztosítása azt célozza, hogy azokat a bányász dolgozókat segítsük lakásépítésüknél, akik Várpalotán, vagy közvetlen környékén (Pét, Inota) kívánnak megtelepedni és ezzel a munkahelytől távoli utazások, vagy autóbussz fuvarozások maradnak el.

Az anyagot a TÜZÉP-nél természetesen kifizetés nélkül áron késszpenznel, vagy OTP kölcsön esetén hitellel kell fizetni. Azok a bányász építettek, akik építkezni szándékoznak és az építkezéshez az egyébkénti felkészültségük megvan (telek, építési költség 25

százaléka vagy tárolt anyag), a bejelentések és az építéssel véleményezése alapján az anyagbeszerzéshez szükséges javaslatot a TÜZÉP felé meg fogják adni.

Ezúton közöljük még az építési engedéllyel rendelkező bányász dolgozókat, hogy a Tési-dombi épületek ápalásával felszabadult cserepet TÜZÉP áron meg lehet vásárolni. Az igényeket szintén a Szakszervezeti Bizottsághoz kell sürgősen bejelenteni, mivel a cserepet leszedés és átválogatás után a helyszínről azonnal szállítani kell. Bővebb felvilágosítást a fizetés módjáról és az árákról a tröszt építészeti fog adni.

Tröszt Szakszervezeti Bizottság